

2009/2010. tanév

Megyei/fővárosi forduló

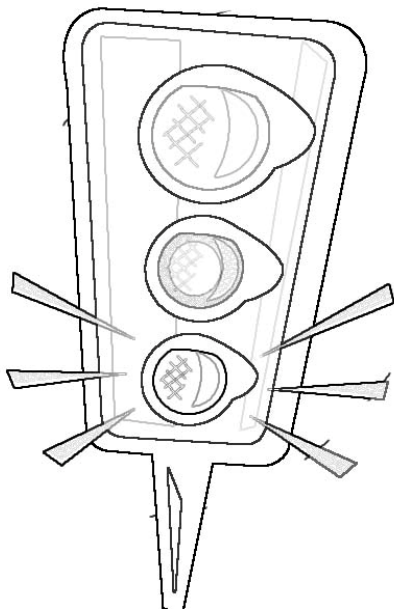
I. kategória, 7-8. évfolyam

Írásbeli feladatlap megoldókulcsa
javító példánya

Elért pontszám: /86 pont

70% = 60 pont

Üdvözlünk Kedves Kolléga!

Köszönjük, hogy részt vesz ebben a munkában és ezzel is támogatja a könyvtárhasználati tehetséggondozást.

A versenyzői feladatlapot oly módon alakítottuk megoldókulccsá, hogy eredeti szerkezetét meghagytuk, és sötétzöld dőlt betűkkel írtuk be a helyes választ és a pontozási útmutatót.

Kérjük, ügyeljenek az anonim javítás feltételeinek biztosítására! A javítás akkor kezdődhet meg, ha már az összes versenyző feladatlapja egy helyen van. A tanulók neve legkorábban az összes feladatlap kijavítása után kerülhet rá a feladatlapokra.

Élményekkel teli munkát kívánunk!

1.

A kiállításon szerepeljen egy tárlóban az irodalom is! Az utazással sok írónk, költőnk foglalkozik.

a) Válaszd ki, melyik költőnk melyik verset írta!

A költők: Illyés Gyula, Kiss Dénes, Petőfi Sándor, Weöres Sándor

Vers címe	Író neve
1. Kocsi és vonat	<i>Weöres Sándor</i>
2. Vonaton	<i>Kiss Dénes</i>
3. Vasúton	<i>Petőfi sándor</i>
4. Mozdony	<i>Illyés Gyula</i>

Minden megfelelő sorba írt név 1 itemet ér. maximum 4 item.

b) A felsorolt költők közül az, aki 1902-ben született, *Nem menekülhetsz* c. versében is utazásról ír. Milyen járművön utazott?

hajón

A helyes válasz 1 item.

c) Vajon honnan hová utazott a hármas számú vers költője?

Pestről Vácra

A kiindulási pont és az úti cél 1-1 itemet ér.

d) Még mindig ugyanarról a költőről kérdezzük. *Falu végén* kezdetű versében is szerepel egy vízi jármű. Melyik ez, és hogyan határoznád meg?

komp

vízen való átkelésre szolgáló hajótípus, egyik partról a másikra, kötött útvonalon

A jármű megadása 1 item

A meghatározáshoz az aláhúzott jellemzőkre adhatók itemek, maximum: 2.

e) A feladatban szereplő költők közül kik azok, akik a budapesti metróban is utazhattak?

Illyés Gyula, Kiss Dénes, Weöres Sándor

Minden megfelelő név 1 itemet ér.

Minden helyesen ide nem írt név 1 itemet ér. Összesen max. 4 item adható.

Lehetséges források:

- Berza László (főszerk.): Budapest lexikon, 2. bőv., átd. kiad., Bp., Akadémiai, 1993
- Magyar értelmező kéziszótár, 9. kiad., Bp. Akadémia, 1998
- életrajzi lexikonok, általános lexikonok
- vonatkozó verseskötetek

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	
13.	
14.	

2.

A közlekedés történeti tárlóban bemutatott tárgyakhoz, szükség van a szavak magyarázatára. Ezek a szavak vasútépítéssel, vasúti közlekedéssel kapcsolatosak. Nézz utána jelentésüknek! Adj rövid szómagyarázatot, majd válaszolj néhány kérdésre!

gurítódomb: **rendező pályaudvaron emelt lejtő, amelyről a kocsikat a megfelelő helyre gurítják**

indóház: **vasútállomás**

lokomotív: **mozdony**

szemafor: **jelző berendezés**

Minden pontos meghatározás 1 itemet ér. Összesen max. 4 item.

a) Melyik szó régies? **indóház, lokomotív**

b) Melyik szerepel az idegen szavak szótárában? **lokomotív, szemafor**

c) Melyik görög eredetű? **szemafor**

Minden megfelelő helyre beírt kifejezés 1 itemet ér. Összesen 5 item.

Lehetséges források:

- Bakos Ferenc: Idegen szavak szótára, 2. átd. kiad., Bp. Akadémia, 2004

- Magyar értelmező kéziszótár, 9. kiad., Bp. Akadémia, 1998

15.	
16.	
17.	
18.	
19.	
20.	
21.	
22.	
23.	

3.

A magyarországi vasúttal elérhető helységek térképének összeállításához szükséges tudni, hogy a következő helységek közül:

Dorog, Füzér, Igal, Örkény, Óriszentpéter, Pilismarót, Szokolya, Zsámbék

Melyiket nem lehet vonattal elérni?

Igal, Füzér, Pilismarót, Zsámbék

Minden megfelelő település 1 itemet ér.

Minden helyesen ide nem írt település 1 itemet ér. Összesen max. 8 item adható.

Melyik van a Duna-Tisza közén?

Örkény

A helyes település 1 itemet ér.

Mi a hiba a felsorolás betűrendjében?

Az Óriszentpéter betűrendben meg kell, hogy előzze az Örkény kifejezést.

A betűrendi hiba meghatározása 1 itemet ér.

24.	
25.	
26.	
27.	
28.	
29.	
30.	
31.	
32.	
33.	

4.

A közlekedés és a környezetvédelem kapcsolatát bemutató tárló mellett az alábbi Európai Unió hír is olvasható lesz. A mondanivaló hangsúlyozásához néhány tényt praktikus kiemelni kérdés - válasz formájában is. Add meg a kiírandó válaszokat a szöveg segítségével!

- a) Mit segít a jobb városi közlekedés?
 - éghajlatváltozás elleni küzdelmet - 1 ítem
 - a lakosság egészségének javítását - 1 ítem
 - a régiók közti egyenlőtlenségek csökkentését - 1 ítem
- b) Hol történik a halálos balesetek egyharmada?
 - városokban - 1 ítem
 - városok környékén - 1 ítem
- c) Hányan élnek városokban az Európai Unióban?
 a lakosság 70%-a - 1 ítem

A gyors és környezetbarát városi közlekedésért

Új tervet dolgozott ki az EU, hogy Európa-szerte hatékonyabbá és fenntarthatóbbá tegye a városi közlekedést.

„Az EU lakosságának több mint 70 százaléka városokban él, és tízből kilencen úgy gondolják, hogy lakóhelyükön jobban meg kellene szervezni a közlekedést.

Forgalmi dugók és balesetek mutatják, hogy a városokban a közlekedéstervezés kívánivalót hagy maga után. Erre utal az is, hogy a halálos balesetek egyharmada városokban vagy városok közelében történik. A rosszul szervezett városi közlekedés más szempontból is sokba kerül. A közúti járművek okozta szén-dioxid-kibocsátás mintegy 40%-a a városi közlekedésből származik, más szennyező anyagok esetében pedig ez az arány a 70%-ot is eléri.

Az EU 20 intézkedésből álló cselekvési tervet dolgozott ki, hogy a következő négy év során a városi közlekedést fenntarthatóvá és hatékonyabbá tegye. Az intézkedések egy része a tömegközlekedés térnyerésének elősegítését célozza, de a tervben helyet kapott a károsanyag-kibocsátás nélkül üzemelő járművek kifejlesztésére irányuló kutatás támogatása is.

A jobb városi közlekedés az éghajlatváltozás elleni küzdelmet is segíti, továbbá a lakosság egészségi állapotának javulását eredményezi, és csökkenti a régiók közötti egyenlőtlenségeket.”

Forrás: A gyors és környezetbarát városi közlekedésért In: Európai Bizottság, [weblap] Európai Közösségek, 2009.09.30., URL: http://ec.europa.eu/news/transport/090930_hu.htm Utolsó letöltés: 2009.12.19.

Minden pontos válasz 1 ítemet ér, összesen legfeljebb 6 ítem adható.

34.	
35.	
36.	
37.	
38.	
39.	

5.

A közlekedési park könyvtára a kiállításához kapcsolódóan honlapján létrehozott egy 10-15 éves gyerekeknek szóló részt. Ezen szeretnének olyan könyvek iránt felkelteni az érdeklődést, melyek elolvasása elgondolkodtatja a gyerekeket a közlekedés, a tömegközlekedés és a környezetvédelem problémáiról, összefüggéseiről. Ebben kéri a segítségedet, hogy mint a témában járatos kortárs írd egy figyelemfelkeltő könyvajánlást.

Válassz a könyvtárban egy a fenti célra megfelelő könyvet, add meg az adatait, és írd meg a 8-10 mondatos ajánlást!

Témaválasztás - a mű kapcsolódjon a környezetvédelem és/vagy a közlekedés témaköréhez	1 item
- a mű környezetbarát tömegközlekedéshez kapcsolása az ajánlásban	1 item
Érvelés stilisztikailag, logikailag helytálló legyen Max. 5 item akkor adható, ha legalább kétféle megközelítésű érvelést tartalmaz.	max. 5 item
Kortársainak ajánlja (nem fogadható el a „mindenkinek ajánlom”)	1 item
Formai követelmény - olvasható, esztétikus	1 item
- terjedelmi korlátok betartása, 8-10 sor	1 item
Összesen	max.: 10 item

A következő helyesen megadott bibliográfiai adatokért 1-1 item jár:

- szerző vagy szerkesztő
- cím
- hely
- kiadó
- év

Az adatok bármely elterjedt hivatkozási stílusban elfogadhatók.

Összesen: max. 5 item

Lehetséges források:

Láng István (főszerk.): Környezetvédelmi lexikon, Bp., Akadémiai, bármely kiadás.

Heinrich, Dieter - Hergt, Manfred: SH atlasz, Ökológia. Bp., Springer Hungarica, 1994.

40.	
41.	
42.	
43.	
44.	
45.	
46.	
47.	
48.	
49.	
50.	
51.	
52.	
53.	
54.	

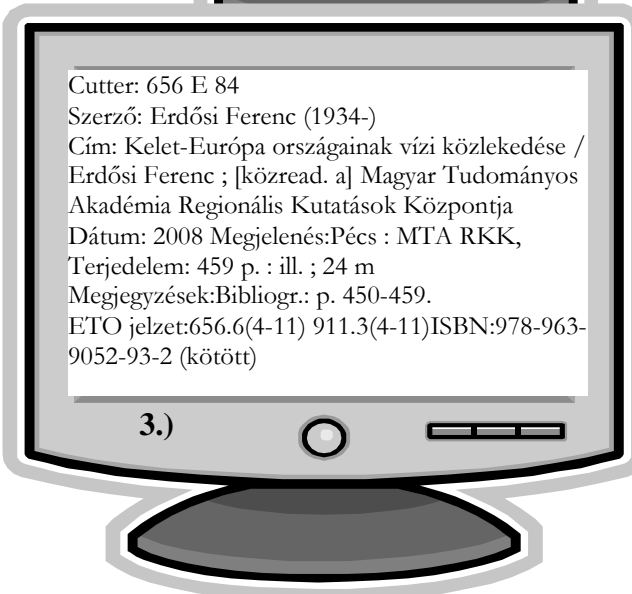
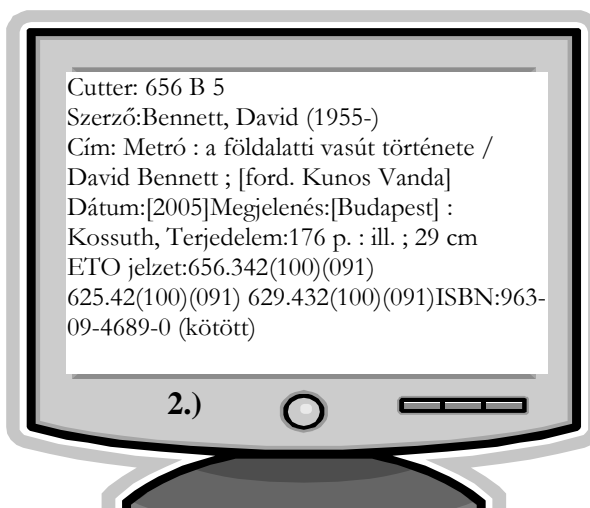
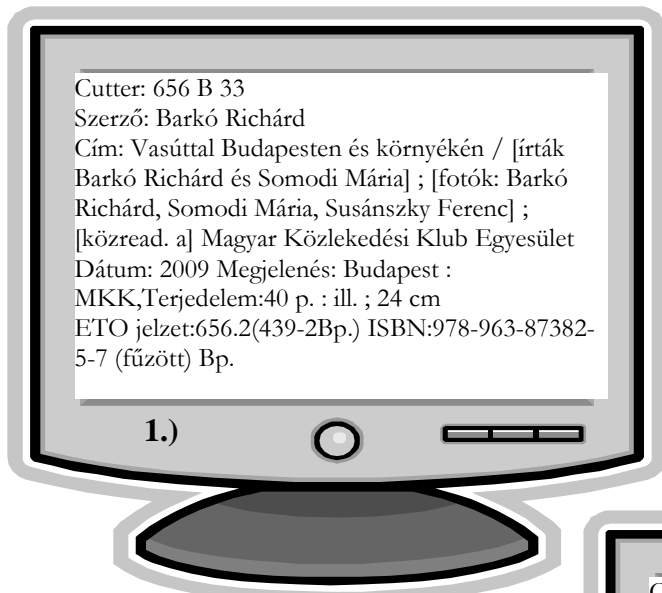

6.

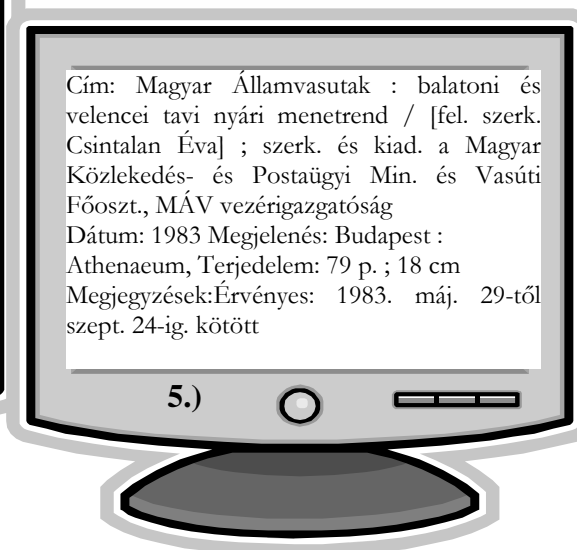

A kiállításon néhány könyvet is be kell mutatni a könyvtár állományából válogatva. Válaszd ki, az alábbi rekordok közül, melyikre igazak az alábbi állítások! Írd oda a sorszámát!

- a) A legkorábban adták ki: 4.
- b) Fontos a kiadás pontos dátuma: 5.
- c) Pécssett jelent meg: 3.
- d) Biztosan tartalmaz fotókat: 1.
- e) Szerzője külföldi: 2.
- f) Nem tartalmaz illusztrációt: 5.

Minden megfelelően megadott sorszám 1 ítemet ér. Összesen max.: 6 ítem adható.

55.	
56.	
57.	
58.	
59.	
60.	

7.

A látogatóknak elkezdtek összeállítani egy rejtvényt is, melyet a kiállítás alapján és a könyvtárban oldhatnak meg. A meghatározásoknak megfelelő szavak kezdőbetűjét összeolvasásával, egy, a vasúti közlekedéssel kapcsolatos épület nevét kellene kapni, hogy kapcsolódjon a kiállításhoz. Kérünk, segíts befejezni és megoldani a rejtvényt. Írd be a helyes válaszokat! Írd meg a hiányzó meghatározásokat!

1.	B	U	S	Z	S	Á	V				
2.	A	N	G	O	L						
3.	K	O	L	O	N						
4.	T	I	S	Z	A						
5.	Z	E	B	E	G	É	N	Y			
6.	B	A	R	O	S	S	G	Á	B	O	R
7.	H	É	V								
8.	Á	T	S	Z	Á	L	L				
9.	S	Z	M	O	G						

Minden pontosan kitöltött sor 1 item. A megfejtés oszlop plusz 1 item. Összesen 7 item adható.

1. forgalmi sáv, melyben csak a menetrend szerint közlekedő buszok, valamint az azok zavarása nélkül a személytaxik közlekedhetnek – 1 tem

- A gőzmozdony feltalálójának nemzetisége
- Tó, a Kiskunsági Nemzeti Parkban Izsák közelében
- Második leghosszabb hajózható folyónk
- Üdülőhely a Duna jobb partján, Szobtól 5 km-re. Autóbusszal, hajóval, vonattal egyaránt elérhető
- Vasminiszter, 1886-89 között közlekedésügyi miniszter, a vasúthálózat kiépítője
- Vidéket a közeli városokkal összekötő, rövid távú vasút, teljes nevén helyi érdekű vasút

8. Egy közlekedési eszközről le- és egy másikra felszáll valaki. – 1 tem

9. Levegőtisztosítás miatt kialakuló füst/légköri homály, füstköd – 1 tem

Minden megfelelően megadott meghatározás 1 item. Összesen max. 3 item.

a) A rejtvény megoldását jelentő szóhoz egy tréfás szólás kapcsolódik. Hogyan hangzik?

Fütyül a vonat, indul a bakterház

1 item.

c) Ugyanez a szó szerepel Rideg Sándor egy regényének címében. Mi a regény címe?

Indul a bakterház – 1 item.

d) Milyen funkciót töltött be az író a vasútnál?

MÁV altiszt – 1 item.

e) Mikor volt a Nemzeti Szabadkikötő üzemi bizottságának elnöke?

1945-1947 között – 1 item.

Lehetséges források:

- Nagy Gábor, O. - Ruzsiczky Éva: Magyar szinonimaszótár, Bp., Akadémiai, 2004
- életrajzi lexikonok, általános lexikonok

61.	
62.	
63.	
64.	
65.	
66.	
67.	
68.	
69.	
70.	
71.	
72.	
73.	
74.	

8.

A kiállítás vasúttörténeti tárlójában összekeveredtek a képek. Tedd időrendi sorrendbe! Számozd be a legkorábbival kezdve, írd évszámot is a képek mellé, valamint azt is milyen energiaforrással működtek!

3.

Kandó mozdony

év: 1930

energiaforrás: villany

1.

Rocket

év: 1804

energiaforrás: gőz

2.

Adolf Klose mozdonya

év: 1912

energiaforrás: dízel

Minden megfelelő évszám és energiaforrás 1 itemet ér. Minden megfelelő sorszám 1 itemet ér. Összesen 9 item.

Melyik a legkörnyezetbarátabb? Indokold is válaszod!

Villanymozdony.

A megfelelő mozdony kiválasztása 1 itemet ér.

Az elfogadható indoklás 2 itemet ér.

75.	
76.	
77.	
78.	
79.	
80.	
81.	
82.	
83.	
84.	
85.	
86.	

Örülünk, hogy részt vett ebben a munkában! Vizontlításra a következő fordulóban!
A feladatlapokat a megyei versenyszervezőnek a versenyévad végéig meg kell őriznie.

A feladatlap elkészítését támogatták:

nka
Nemzeti Kulturális Alap

